

กลยุทธ์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

The Strategy of Narcotics Immunization and Prevention in Education Academy

สุกานดา จันทาวรีย์ และสุทธิพันธ์ อริญญวาส

Sukanda Chantawaree and Sutthiphon Arunyawas

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Roi-Et Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: stp648@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ทำลายเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แม้ว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพยายามดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดมาโดยตลอด แต่ปัญหายาเสพติดได้แพร่ระบาดไปในสถานศึกษา เช่น นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนชุมชนต่างๆ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของสังคมและเป็นพลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ในส่วนของภาครัฐจึงมีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด โดยแผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดเป็นแผนงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบนำไปปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานร่วมต่างๆ เพื่อมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการ ดังนั้นการนำกลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของแผนยุทธศาสตร์รัฐบาลและวาระแห่งชาติ โดยพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดมาใช้ที่เหมาะสมและให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน; สถานศึกษา

Abstract

At present, the drug problem is a problem that destroyed the country's economy and society. Although all parties involved are trying to carry out drug prevention and problem solving. But the drug problem has spread to schools such as students, as well as communities, which are the important foundation of the society and a important power of nation in the future. On the part of the government the strategy and action plan of land power to overcome the drugs. The narcotics immunization and prevention



plan drug is a program children and youth. The Ministry of Education is the main agency to be responsible with agencies in practical activities. Focusing on the narcotics prevention and resolution interestedly, Therefore, the implementation of the strategies to create immune and prevention of narcotics abuse in education academy ensured the consistency of the government strategic plans and national agenda. So that developing the efficiency of operations to solve the problems appropriately and achieving more efficient and effective.

Keywords: Strategy; Immunization; Education Academy

1. บทนำ

ด้วยสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการผลิตยาเสพติด ทั้งภายในประเทศและมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดมาจากต่างประเทศมากมายหลายชนิด เช่น เฮโรอีน ยาบ้า กัญชา ไอซ์ เป็นต้น ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะได้ปราบปรามจับกุมการค้ายาเสพติดอย่างเข้มงวดและจริงจัง แต่ก็ไม่ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง แต่กลับทำให้ผู้ผลิตได้พัฒนายาเสพติดให้ออกฤทธิ์ได้อย่างรุนแรงยิ่งขึ้น และการตรวจพบสารเสพติดในตัวผู้เสพได้ยากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ปราบปรามและจับกุมได้ยาก นอกจากนี้ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่น้อยเข้าไปมีผลประโยชน์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้การป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดไม่สัมฤทธิ์ผล

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเด็กและเยาวชน ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม และได้ก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศ หรือสังคมของข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อันมีผลให้เกิดแนวโน้มที่น่าวิตกอย่างยิ่งในอนาคต สภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในสภาพของสังคมเมือง (Urbanization) มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงทำให้โครงสร้างของสังคมและวิถีการดำรงชีวิต หรือวัฒนธรรมของมนุษย์ในแต่ละสังคมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยสภาพความเป็นสังคมเมือง การใช้ชีวิตในเมืองและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เด็กและเยาวชนกำลังเผชิญหน้ากับความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบ นับตั้งแต่แนวโน้มที่น่าเป็นห่วง ซึ่งเกี่ยวกับสวัสดิภาพและความปลอดภัย อาทิ แนวโน้ม



ด้านการเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีเวลาให้ลูกหลานน้อยลง ปัญหาจากพื้นที่เสี่ยงและอบายมุขที่กลาดเกลื่อนในเมือง การเข้าถึงสื่อสมัยใหม่ที่รุนแรงและกระตุ้นพฤติกรรมเสี่ยงมากมาย ทั้งเรื่องเพศ ความรุนแรง อาชญากรรม และยาเสพติด ซึ่งสภาพดังกล่าว สอดคล้องกับแนวโน้มของสถานการณ์เยาวชนที่ดูจะมีปัญหามากขึ้น ที่นับวันแนวโน้มยาอาชญากรรมจะเพิ่มมากขึ้น โดยกว่า 3 ใน 4 ของอาชญากร มีอายุระหว่าง 14–25 ปี โดยมีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานีพินิจฯ ทั่วประเทศ ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16.68 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 55.39 และกระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ร้อยละ 44.61 ซึ่งถือได้ว่าการกระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีการกระทำความผิดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับฐานความผิดอื่นๆ (Department of Juvenile Observation and Protection, 2015) เห็นได้ว่า ปัญหาความเสี่ยงของเยาวชนมีแนวโน้มไปในทิศทางที่น่าวิตก และกำลังจะกลายเป็นปัญหาวิกฤตในด้านการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ ที่นับวันจะยิ่งก่อปัญหาแก่สังคมมากขึ้น (Ramjiti Institute, 2010) หากปล่อยไว้จะก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมอย่างรุนแรง จนไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะปัญหายาเสพติดมิใช่เรื่องที่จะสามารถควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้อีกต่อไป แต่กลับจะเป็นปัญหาระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น

ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายจำเป็นต้องริบเร่งดำเนินการ

ศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษา เพราะเด็กและเยาวชน ถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ เป็นประกายความหวังของสังคมที่จะชี้ถึงคุณภาพและอนาคตของประเทศ การที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติดนี้ จึงมีนโยบายให้นำแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และเป็นหลักประกันได้ว่า เด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพ และคุณภาพชีวิตที่ดี จะเติบโตใหญ่เป็นกำลังสำคัญของชาติ จะทำให้อะบบการพัฒนาประเทศนั้น ย่อมเต็มไปด้วยพลังและกลไกที่มีประสิทธิภาพ

2. แผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด

รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” และมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง และในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธ หลีกเลียงยาเสพติด และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การตัดวงจรกลุ่มเสี่ยงและป้องกันมิให้เกิดผู้เสพติดรายใหม่ ด้วยการแก้ปัญหากลุ่มเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังนั้น สำนักงาน



เขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต จึงมีแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด และประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกัน โดยทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งหามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลอย่างจริงจัง

กระทรวงศึกษาธิการสนองต่อนโยบายของรัฐบาล โดยได้นำแผนงานการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดไปปฏิบัติ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่นักเรียน นักศึกษา ป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จัดแหล่งอบายมุข ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนคุ้มครองสวัสดิภาพนักเรียนที่ประสบปัญหาจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และได้มีการประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อความร่วมมือในการสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยสรุปสาระสำคัญตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ไว้ดังนี้

เป้าหมาย

1. ป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงให้มีภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดให้ครอบคลุมนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 ของจำนวน 2,400,000 คน (1,920,000 คน) ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียน

การสอนระดับชั้นประถมศึกษาทุกแห่ง ทั้งสังกัดรัฐและเอกชนทั่วประเทศ

2. เสริมสร้างการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับโรงเรียนและสถานศึกษาระดับขยายโอกาสขึ้นไป-ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 80 ของจำนวนสถานศึกษาเป้าหมาย 11,749 แห่งทั่วประเทศ (9,400 แห่ง)

3. ป้องกันผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่ให้เกิน ร้อยละ 10 จากข้อมูลบำบัดรักษาทั่วประเทศ

4. สถานประกอบกิจการ มีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดจำนวน 2,000 แห่ง

มาตรการ และแนวทางการดำเนินการป้องกันการเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ขยายการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาให้มากขึ้นและอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ขยายการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนวัยก่อนเสี่ยงในสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ครอบคลุม อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน 2,400,000 คนทั่วประเทศ โดยมอบบทบาทให้ครูประจำชั้น (แม่บุญธรรม) ให้ความอบอุ่นและเฝ้าระวังดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดให้มีวิทยากรป้องกันยาเสพติด เช่น ครูผู้สอน สุขศึกษาและพลศึกษา วิทยากรครูแดร์ (D.A.R.E.) วิทยากรตำรวจอื่นๆ วิทยากรจากหน่วยทหาร พระวิทยากร ฯลฯ โดยให้มีการวางแผนผลิตวิทยากรดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดระบบให้วิทยากรที่ผลิตเหล่านี้ สามารถสอนการป้องกัน



ยาเสพติดในโรงเรียนที่กำหนดได้

2. การดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนระดับชั้นขยายโอกาส มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ให้แต่ละโรงเรียนยึดขั้นตอนในแผนฯ และดำเนินการต่อเนื่องหรือเพิ่มเติมหรือสร้างคุณภาพในกิจกรรมที่กำหนดในบริบทและเงื่อนไขของแต่ละโรงเรียน ภายใต้กรอบความคิดโรงเรียนสีขาว ที่สำคัญด้วยการจัดให้มีห้องอุ่นใจในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังในโรงเรียน เน้นบทบาท “ครูประจำชั้น” ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ค้นหา คัดกรองนักเรียน และสามารถช่วยเสริมทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนได้ด้วย จัดกิจกรรมป้องกัน เฝ้าระวังในโรงเรียน เช่น โครงการ To Be Number One การจัดให้มีตำรวจประสานงานโรงเรียน การจัดตั้งกิจกรรมลูกเสือต้านภัยยาเสพติดในทุกโรงเรียน ฯลฯ ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ต่อเนื่อง และยกระดับกิจกรรมนี้ให้เป็นคุณภาพ โดยมีโครงการสำคัญดังนี้

1. โครงการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยง
2. โครงการป้องกันเด็กและเยาวชนวัยเสี่ยงในสถานศึกษา
3. โครงการป้องกันเด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษา
4. โครงการจัดระเบียบสังคมและควบคุมพื้นที่/ปัจจัยเสี่ยง
5. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานประกอบการ
6. โครงการอำนวยการ บริหารจัดการ

และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. เยาวชนก่อนวัยเสี่ยงในระดับชั้นประถมศึกษาที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 80 ของจำนวน 2,400,000 คนทั่วประเทศ ได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดได้ครบถ้วนตามชั่วโมงที่กำหนดและมีภูมิคุ้มกันยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น
 2. โรงเรียนเป้าหมายที่กำหนดมีการดำเนินงานด้านยาเสพติดได้ต่อเนื่องจาก ปี 2556 และมีกิจกรรมชัดเจนในการลดผู้ค้า ผู้เสพ และนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม
 3. การจัดระเบียบสังคมสามารถดำเนินการได้รอบๆ โรงเรียนที่กำหนดเป็นเป้าหมาย
 4. มีข้อมูลเยาวชนนอกสถานศึกษามีกิจกรรมที่ชัดเจนในทุกอำเภอ สามารถรวมกลุ่มเยาวชนดังกล่าวได้ในทุกอำเภอ
 5. ป้องกันผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ไม่ให้เกิน ร้อยละ 10 จากข้อมูลบำบัดรักษาทั่วประเทศ
 6. กิจกรรมในสถานประกอบการกิจการโรงงานต่างๆ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถลดจำนวนผู้ค้า ผู้เสพได้เป็นรูปธรรม มีการจัดระบบกลไก สภาพแวดล้อมในโรงงานที่เอื้ออำนวย
 7. ครอบคลุม มีมาตรฐานความเข้มแข็งเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด
- ผู้รับผิดชอบที่เป็นหน่วยงานหลักประกอบด้วย 1) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ



ส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา) และ 2) กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน

หน่วยงานร่วม ประกอบด้วย 1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2) กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต) 3) กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ป.ป.ท. และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) 4) กระทรวงวัฒนธรรม (สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม) และ 5) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สถาบันการพลศึกษา)

ดังนั้น การที่ภาครัฐให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นความสำคัญในการดำเนินงานตามแผนการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญ และมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจตลอดจนพัฒนาเจตคติของประชาชนทุกคนทุกกลุ่ม ให้ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดและร่วมกันต่อต้านยาเสพติดโดยมีการดำเนินการแบบบูรณาการของหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วม จึงนำมาสู่แนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและการดำเนินงานตามแผนนโยบายบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

แนวทางการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา การดำเนินงานแต่ละกลุ่มเป้าหมาย มีดังนี้

1. แนวทางในกลุ่มประถมศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้าง พัฒนาทักษะชีวิต ในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระดับประถมศึกษา 2) สร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนผ่านการเรียนการสอนจากครูและวิทยากรในการสร้างความรู้และเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันยาเสพติด และ 3) สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ โดยใช้กิจกรรมทางศาสนา ควบคู่กับกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม

2. แนวทางในกลุ่มมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) สร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดบทบาทและสร้างเครือข่ายกลุ่มแกนนำ/องค์กรวิชาชีพ ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง/เสพติดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในรูปแบบที่เหมาะสม 4) ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE และ 5) ดำเนินการจัดระเบียบรอบสถานศึกษา โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ 1) สร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ โดยใช้กิจกรรมทางศาสนา ได้แก่ ค่ายศาสนธรรม ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาอื่นๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา



กำหนดบทบาทและสร้างเครือข่ายกลุ่มแกนนำ/ อาจารย์แกนนำ นักศึกษาแกนนำ อย่างต่อเนื่องจริงจัง 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยง/ เสพ ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในรูปแบบที่เหมาะสม 4) ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE และ 5) ดำเนินการจัดระเบียบรอบสถานศึกษา โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. แนวทางสร้างภูมิคุ้มกันในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ 1) พัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/ สโมสร นิสิตนักศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการป้องกันและเฝ้าระวัง ปัญหายาเสพติดของเครือข่ายอุดมศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินการ เฝ้าระวัง ตรวจสอบ เพื่อมิให้มีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด 3) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษากำหนดบทบาทและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไก/ เครือข่ายแกนนำเยาวชน ให้มีความต่อเนื่องจริงจัง 4) ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE และ 5) ดำเนินการจัดระเบียบรอบสถานศึกษา โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของแมคคินซี (McKinsey's 7S Framework) ได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 โดย ทอม ปีเตอร์ (Tom Peter) และโรเบิร์ต วอเตอร์แมน (Robert Waterman) ที่ปรึกษาแห่งบริษัทที่ปรึกษา McKinsey แนวคิดนี้มีหลักการพื้นฐานว่าประสิทธิภาพขององค์กร จะเกิดจากความสัมพันธ์ภายในองค์กรของปัจจัยต่างๆ 7 ประการ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ (Strategy)

2) โครงสร้างองค์กร (Structure) 3) ระบบ (System) 4) รูปแบบ (Style) 5) บุคลากร (Staff) 6) ทักษะ (Skill) 7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) การที่องค์กรใดๆ ก็ตามจะสามารถสร้างความ มีประสิทธิผลและไปสู่ความสำเร็จได้ ปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้จะต้องมีความสอดคล้องกัน แนวคิดของแมคคินซีนี้ แม้จะได้รับการพัฒนามาเกือบ 30 ปีแล้ว แต่ยังคงเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับ และมีการนำไปใช้อย่างกว้างขวางจนถึงปัจจุบัน ทั้งในภาครัฐและเอกชน

แนวคิดของแมคคินซี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางในสภาวะการณ์ใดๆ ที่จะได้ประโยชน์จากการอาศัยหลักการของความ สอดคล้องภายในองค์กร เช่น 1) การพัฒนาหรือ ปรับปรุงผลการปฏิบัติงานขององค์กร 2) การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ควรจะเป็นของการเปลี่ยนแปลง ในอนาคตขององค์กร 3) การสร้างความสอดคล้องของหน่วยงานต่างๆ และกระบวนการต่างๆ ในขณะ ที่มีการควบรวมบริษัท หรือควบรวมองค์กร 4) ใช้ในการวิเคราะห์ช่องว่างทางศักยภาพ ขององค์กรในการนำกลยุทธ์เข้ามาใช้ช่วยให้ ผู้บริหารสามารถปิดช่องว่างต่างๆ เพื่อให้องค์กร มีความพร้อมในการนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น มาใหม่ไปสู่การปฏิบัติ

จากแนวทางการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด และกรอบแนวคิดของ แมคคินซี (McKinsey's 7S Framework) ดังกล่าวนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงศึกษาธิการ ต้องมีการประสานงาน กับหน่วยงานร่วม เพื่อบูรณาการการเสริมสร้าง



ภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดร่วมกัน และสามารถเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ในการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง โดยทำให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดได้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผน และเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญยิ่ง

ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและหน่วยงานร่วม ควรนำกลยุทธ์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาไปดำเนินการ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

และพื้นที่ โดยกลยุทธ์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ถือเป็นการพัฒนากลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันและการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ตามแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey, 2008) เรียกว่า 7S-NIP ประกอบด้วย 1) 7S คือ กลยุทธ์การบริหารจัดการ 2) N (Network) คือ กลยุทธ์เครือข่าย 3) I (Immunization) คือ กลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกัน และ 4) P (Prevention) คือ กลยุทธ์การป้องกันยาเสพติด

ตารางที่ 1 กลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

กลยุทธ์หลัก		กลยุทธ์ย่อย
กลยุทธ์การบริหารจัดการ	S 1 (Strategy) กลยุทธ์	- กำหนดให้มึนนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาแบบบูรณาการภายใต้ชุมชนนำอยู่ ชีวีตสดีเส เยาวชนปลอดภัย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชน บรรลุในแผนและการปฏิบัติอย่างชัดเจน
	S 2 (Structure) โครงสร้างองค์กร	- การกระจายอำนาจของผู้บริหาร รวมทั้งการกำหนดลำดับของการรายงานในรูปของสายการบังคับบัญชา (Line of Command)
	S 3 (System) ระบบ	- การจัดกิจกรรมต่างๆ และกระบวนการที่ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันรับผิดชอบ มีกระบวนการและลำดับขั้นการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบที่ต่อเนื่องและสอดคล้องประสานกันทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบ - ผู้ปฏิบัติงานมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (Narcotics Information System for Province Agency: NISPA) โดยเคร่งครัด



กลยุทธ์หลัก		กลยุทธ์ย่อย
กลยุทธ์การจัดการ การปฏิบัติ	S 4 (Style) รูปแบบ	- การดำเนินงานแบบบูรณาการ เนื่องจากการจัดระเบียบสังคมตามแนวทางชุมชนนำอยู่ ชีวิตสดใส เยาวชนปลอดภัย ซึ่งมีความครอบคลุมในหลายปัญหา และมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าร่วมดำเนินงาน ดังนั้นจึงต้องอาศัยการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการ
	S 5 (Staff) บุคลากร	- หน่วยงานที่มีการนำแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ไปปฏิบัติ จะต้องมีการมอบหมายงานให้บุคลากรที่มีความชำนาญงานเป็นอย่างดี และมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้านยาเสพติด - ควรมีการจัดให้มีบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดอย่างทั่วถึง - ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญในการบำเหน็จรางวัลให้แก่ผู้ที่ได้รับผิดชอบงานด้านยาเสพติด เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
	S 6 (Skill) ทักษะ	- หน่วยงานที่มีการนำแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดไปปฏิบัติ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ต้องได้รับการอบรมในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มเติมทักษะในการปฏิบัติงานด้าน ยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ
	S 7 (Shared Value) ค่านิยมร่วม	- ปรับปรุงกลไกรับผิดชอบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดแบบบูรณาการในจังหวัดและอำเภอ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานในทุกพื้นที่เป็นแนวทางเดียวกันและรองรับการดำเนินงานที่ครอบคลุม
N (Network) กลยุทธ์เครือข่าย		- ในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ควรใช้การสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การสร้างเครือข่ายการป้องกันยาเสพติดโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยเป็นสื่อกลางในการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด - จัดให้มีสถานักเรียน เพื่อเป็นนักเรียนแกนนำในการต่อต้านยาเสพติดในสถานศึกษา
I (Immunization) กลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกัน		- การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด ด้วยกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับช่วงวัยและสร้างกลไกสนับสนุน ในการสร้างภูมิคุ้มกันในระดับบุคคล และในชุมชน เพื่อสนับสนุนทุกช่วงวัย โดยมีโครงการรณรงค์ในแต่ละระดับของกลุ่มเป้าหมาย



กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์ย่อย
<p>I (Immunization) กลยุทธ์การสร้าง ภูมิคุ้มกัน</p>	<p>- การเพิ่มพื้นที่เชิงบวกและเสริมสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยบูรณาการ กับโครงการ TO BE NUMBER ONE การรวมกลุ่มของเยาวชนในกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้</p> <p>กิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชน เช่น ประกวดดนตรี ฯลฯ</p> <p>กิจกรรมทางเลือกของเยาวชน เช่น การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี กิจกรรมอบรมการพัฒนาคุณธรรม กิจกรรม อบรมนักเรียนแกนนำ กิจกรรมสร้างเครือข่ายเยาวชน กิจกรรมเสริมสร้าง ทักษะการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์</p> <p>- จัดให้มีวิทยากรป้องกันยาเสพติด เช่น ครูผู้สอนสุขศึกษาและ พลศึกษา วิทยากร ครูแดร์ (D.A.R.E.) วิทยากรตำรวจอื่น ๆ เช่น ตำรวจประสานงาน โรงเรียน วิทยากรจากหน่วยทหาร พระวิทยากร ฯลฯ</p> <p>โดยให้มีการวางแผนผลิตวิทยากรดังกล่าวอย่างมีคุณภาพและจัดระบบให้ วิทยากรที่ผลิตเหล่านี้ สามารถสอนโดยเสริมสร้างทักษะในการป้องกันยา เสพติดในโรงเรียนที่กำหนดได้</p> <p>- การสร้างแกนนำ เพื่อขับเคลื่อนงานเยาวชนในพื้นที่ โดยให้มีการดำเนิน งาน ดังต่อไปนี้</p> <p>สนับสนุน เสริมสร้างเครือข่ายเยาวชนและพัฒนากลุ่มแกนนำเยาวชนให้ เข้มแข็ง โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันการใช้ ยาเสพติดรวมทั้ง พฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ในกลุ่มเด็กและเยาวชน</p> <p>สร้างแกนนำผู้ปกครอง เพื่อร่วมเฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรมของเด็กและ เยาวชนไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและสิ่งผิด กฎหมาย</p>
<p>P (Prevention) กลยุทธ์การป้องกัน ยาเสพติด</p>	<p>- สืบหาข้อมูลเพื่อการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและจัดระเบียบสังคมในพื้นที่ ให้ ทุกอำเภอจัดระบบและแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคม จัดทำเป็นฐานข้อมูลของอำเภอและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ รวบรวมได้รายงานจังหวัด เพื่อเป็นฐานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เสพติดของจังหวัดและอำเภอ โดยมีข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้</p>



กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์ย่อย
<p>P (Prevention) กลยุทธ์การป้องกัน ยาเสพติด</p>	<p>ข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนกลุ่มเสี่ยง โดยระบุจำนวน ประเภท เยาวชนกลุ่มเสี่ยงแต่ละกลุ่มในพื้นที่ เพื่อให้ทราบขอบเขตและขนาดของปัญหา เช่น กลุ่มหนีเรียน กลุ่มติดเกมส์ ฯลฯ</p> <p>ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เสี่ยงหรือพื้นที่ปัจจัยทางลบ เพื่อให้ทราบว่าในพื้นที่เป้าหมายว่ามีพื้นที่เสี่ยงเท่าใด สถานที่ใดบ้าง เช่น ข้อมูลสถานบันเทิงทั้งที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และไม่เสี่ยง</p> <p>ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางบวก เพื่อให้ทราบว่าในพื้นที่เน้นหนักของจังหวัด มีข้อมูลพื้นที่บวกอย่างไร เช่น ลานกีฬา สนามเด็กเล่น กิจกรรมสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินมาตรการป้องกันยาเสพติดเชิงรุก โดยจัดให้มีชุดตรวจรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ (Mobile Team) รุกเข้าไปในพื้นที่เป้าหมายเพื่อดำเนินการ รณรงค์ป้องกันยาเสพติดในพื้นที่ โดยจัดชุดตรวจรงค์ป้องกันยาเสพติดแบบเคลื่อนที่ระดับจังหวัดและพื้นที่สำคัญทำหน้าที่ในการสร้างความตระหนักและให้ความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติดแก่ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายโดยใช้เทคนิคและรูปแบบต่างๆ กระตุ้นและส่งเสริมการมีบทบาทของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสถานประกอบการ ในการป้องกันยาเสพติด ให้เกิดเป็นกระแสสังคมเพื่อการป้องกันยาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย - แนวทางการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์โดยจัดทำโครงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความตระหนักและการสร้างความมีส่วนร่วมของสังคม โดยปลูกกระแสความคิดให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด - ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ โปสเตอร์ ให้เป็นกระแสที่ทุกคนเห็นพ้องต่อการจัดระเบียบ เพื่อป้องกันเยาวชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด - ให้จัดทำแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ปลูกจิตสำนึก เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



กลยุทธ์หลัก	กลยุทธ์ย่อย
<p>P (Prevention) กลยุทธ์การป้องกัน ยาเสพติด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การลดพื้นที่เชิงลบ มีประเด็นในการดำเนินงาน ดังนี้ - จัดระเบียบสถานบันเทิง/สถานประกอบการให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการควบคุมการเปิด-ปิดเกินเวลา ควบคุมไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปใช้บริการ เป็นต้น - จัดระเบียบหอพักโดยขึ้นทะเบียน มีจัดประกวดหอพัก บังคับใช้กฎหมาย โดยเคร่งครัด และรักษาสุขอนามัย - โต๊ะสน็อก ร้านเกมส์ ดำเนินการป้องปราม ไม่ให้เด็กเข้าไปมั่วสุม ร้านค้า แอบแฝง ร้านค้าประเภทร้านข้าวต้ม จำหน่ายสุรา ยาเสพติด กาว ทินเนอร์ และสิ่งผิดกฎหมายหรือร้านที่ใช้ช่องว่างของกฎหมายเปิดบริการ กลุ่มแก๊งค์ ต่างๆ เช่น แก๊งค์มอเตอร์ไซด์ซึ่งมีการดำเนินการต่อเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในกลุ่มแก๊งค์ต่างๆ โดยการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อไม่ให้สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน - ควบคุมเยาวชนต่ำกว่า 18 ปี ในเวลากลางคืน โดยการนำพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาบังคับใช้โดยเคร่งครัด

3. สรุป

แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษา เป็นรูปแบบเชิงกระบวนการ ทิศนในการสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันยาเสพติด ในสถานศึกษา โดยการนำแนวคิดของแมคคินซีย์ (McKinsey) มาใช้ในพัฒนากลยุทธ์ ซึ่งถือเป็นการ พัฒนาโลกในระดับปฏิบัติการเชิงพื้นที่ในการ ส่งเสริมองค์กร และกลุ่มเด็กเยาวชน ในการเป็น เครือข่ายต้านยาเสพติด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด ต้องอาศัยความสัมพันธ์เชิงระบบ ของปัจจัยองค์ประกอบ ประกอบการพิจารณาและ การวางแผนเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันและ

แก้ไขปัญหายาเสพติด ตามแนวคิดของแมคคินซีย์ (McKinsey) ได้นำเสนอกกลยุทธ์ ซึ่งเรียกว่า 7S-NIP ประกอบด้วย

1. 7S คือ กลยุทธ์การบริหารจัดการ กล่าวคือ ปัจจัยทั้ง 7 ได้แก่ S 1 (Strategy) กลยุทธ์ S 2 (Structure) โครงสร้างองค์กร S 3 (System) ระบบ S 4 (Style) รูปแบบ S 5 (Staff) บุคลากร S 6 (Skill) ทักษะ และ S 7 (Shared Value) ค่านิยมร่วม
2. N (Network) คือ กลยุทธ์การบริหารจัดการ
3. I (Immunization) คือ กลยุทธ์เครือข่าย
4. P (Prevention) คือ กลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกัน



อีกทั้งกลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกัน ยาเสพติดในสถานศึกษานั้น เป็นการเสริมสร้างระบบ ภูมิคุ้มกันทางสังคมอีกปัจจัยหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้าง สมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิด ผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การ พัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติ ทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่าง ความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันใน

เวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมือง โดยการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหาร จัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งภายนอกและภายใน ประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา ทุกขั้นตอนต้องใช้องค์ประกอบในหลายๆ ด้านในการ พัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับ ขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกในคุณธรรมและ จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย ความเพียรจะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งใน ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

References

- Department of Observation and Protection of Children and Youth. (2015). *Annual Statistics Report*. <http://www2.djop.moj.go.th/djopintranet/weekstat/index.php?page=oldstat>. (Accessed 3 August 2015).
- McKinsey. (2008). *McKinsey 7S Framework*. http://www.valuebasedmanagement.net/methods_7S.html. (Accessed 3 August 2015).
- Office of Narcotics Control. (2001). *Prevention and Suppression of Narcotics in Schools*. Bangkok : Office of Narcotics Control.
- _____. (2014). *Guidelines for Drug Problem Solving in the Community*. Bangkok : Office of Narcotics Control.
- Ramjiti Institute. (2010). *Child and Youth Situation Report 2009-2010*. Bangkok : Health Promotion Fund.

